

Kuurosokean elämä

Eila Särkimäki

Kuurosokeana,
iloisena aina,
saan elää,
kun aamu uutena tulvii,
herättää.

Mutta onko selvää?
Ihmisarvoistako
vamman elämä?
Ne tahtoo päättää asiani,
puolestani määrätä.

Paljon mätää,
vaan eipä hätää.
Syvät tunteet,
Sinä luonto tueksi,
Ystävät usein,
riittää se toki.

Piittamattomuuden jäätä
Ystävät ja Metsä
sulattamassa,
minulle avuksi.

Ikävä kyllä
sairastuin kerran.
Jopa säikähti
sukuni suuri.

Tuskaa, kipua
siirtää, ottaa, viedä.
Mahdottomuuksien
mahdottomuus,
sietämättömän
sietämistä.

Tuonela
ei nyt sentään
määränpää.
Jatkaa saan
Kuurosokean elämää!

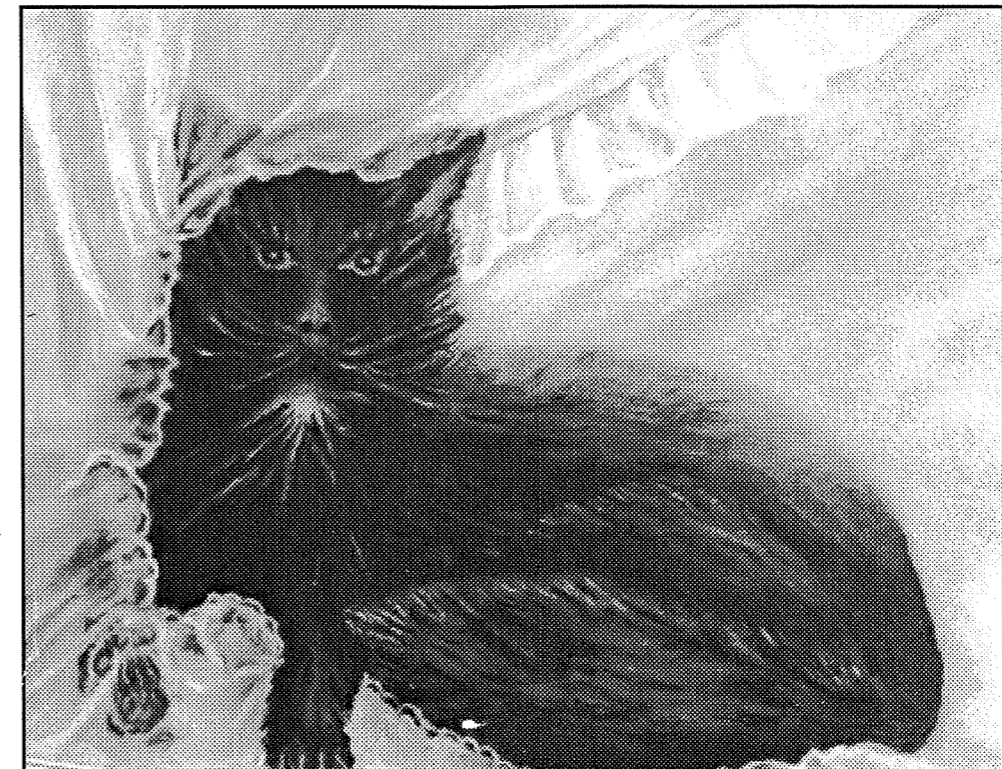
Tahdon kiittää.
Elämä on Lahja,
rikkautta sisältää,
onnea ja rakkautta.

TUNTOSARVI

Suomen Kuurosokeat ry



Huhtikuu 4/1999



Kevätkokous Kokkolassa

○
Leireillä on hauskaa!

○
Tietokoneet helpottavat asioiden hoitoa

○
Perintöoikeus ja testamentin teko

TUNTOSARVI 25.vuosikerta, ISSN 0358-2280

Julkaisija: Suomen Kuurosokeat ry, Uudenmaankatu 28, 00120 Helsinki.
Puhelin (09) 5495 350. Tekstipuhelin (09) 5495 3526. Fax (09) 5495 3517.

Päätoimittaja: Katri Pyykkö **Toimittaja:** Raili Karisaari

Toimitusneuvosto: Unto Honkanen (pj), Raili Karisaari (siht), Vieno Hyttinen,
Merja Rouhiainen, Ritva Väisänen, Ulla Kungas, Katri Pyykkö.

Vuosikerta 150 mk. Lehti ilmestyy 11 kertaa vuodessa isokirjoituksella, pisteillä, äänitteenä,
videona, ruotsinkielisenä käännöksenä ja sähköpostina.

Sisällys

Kuurosokeiden Tuki ry:n toiminta loppuu	2
Edunvalvonta on tarpeellista	3
Tervetuloa Kokkolaan	4
Joustavassa kokouksessa syntyy päätöksiä	6
Leiritoiminta	9
Leirinvetäjänä oppii paljon uusia asioita	10
Tietokone ja sen oheislaitteet auttavat hoitamaan asioita itsenäisesti	12
Uusia kasvoja: mikrotukihenkilö	14
Perintöoikeus, testamentin laatiminen, uskottu mies	15
Iso-Britanniassa testamenttinvirkailija neuvoo testamentintekijöitä	17
Lukijan kirjeitä: Mukavat yllätysjuhlat	18
Tunturikerhon terveiset ulkomailta!	19
Viisi kysymystä	19
Runo: Kuurosokean elämää	20

Kansi: Ritva Soinisen maalauksessa musta kissa makaa vaaleaan verhoon kietoutuneena. (Kuva: K.Pyykkö)

Seuraava Tuntosarvi ilmestyy 19.5. Aineiston on oltava toimituksessa viimeistään 7.5.

Kuurosokeiden Tuki ry:n toiminta loppuu

Kuurosokeiden Tuki ry:n vuosikokous pidettiin 25. maaliskuuta Helsingissä. Kokouksessa päätettiin lopettaa yhdistyksen toiminta. Yhdistyksen varat siirrettiin Suomen Kuurosokeat ry:lle rahastoksi. Rahaston nimeksi tulee Kuurosokeiden Tuki.

Kuurosokeiden tuki ry toimi 15 vuotta. Rahastosta tuettiin monien kuurosokeiden kulttuuriharrastuksia, kerhotoimintaa, opinto- ja kilpailumatkoja.

Rahastosta voi edelleen anoa avustuksia kuurosokeiden kulttuuriharrastuksiin, virkistymiseen ja opintomatkoihin. Hakemukset lähetetään kirjallisena Suomen Kuurosokeat ry:n keskustuomistoon toiminnanjohtajalle. Avustusten myöntämisaikakohdista päätetään myöhemmin.

Raili Karisaari

Kuurosokeiden Tuki ry:n puheenjohtaja 1998

Tuntosarvi-lehden viime numerossa oli toimituksen virhe. Seija Troyano ei ole enää yhdistyksen varapuheenjohtaja vaan hallituksen jäsen. Seppo Jurvanen on uusi varapuheenjohtaja.

Edunvalvonta on tarpeellista

Yhteiskunta mutkistuu. Byrokratia kasvaa, vaikka päätöksen tekoa on siirretty lähemmäs kansalaisia. Alemmalla tasolla päätöksiä tekevillä ei ole riittäviä, yksiselitteisiä ohjeita tehdä päätöksiä. Se aiheuttaa ongelmia vammaisille. Samankin kunnan sisällä voidaan tehdä samasta asiasta erilaisia päätöksiä.

Yhteiskunnan tehtävä on periaatteessa antaa kansalaisille yhdenvertaiset mahdollisuudet elää ja toimia. Tämän pitäisi merkitä myös yhtäläisiä palveluja kaikille. Vammaisten kannalta tuohon on vielä pitkä matka. Tarvittavien palvelujen ja apuvälineiden saanti on vuosi vuodelta heikentynyt ja kirjavoitunut. Julkisen sektorin säästöjen takia ihmisten hyvinvointi heikkenee ja terveys huononee. Säästöt tulevat huomattavasti kalliimmaksi yhteiskunnalle kuin jos se hoitaisi velvoitteet, joita se on itselleen asettanut.

Kuulonäkövammaiselle välttämättömistä apuvälineistä joudutaan käymään mutkikasta paperisotaa kuukausia, jopa vuosia. Se ei ole kenenkään etu. Jos apuväline menee epäkuuntoon, sitä on vaikea saada korjattua. Usein ei edes us-

kota, kun kuurosokea ilmoittaa, että laite ei toimi niin kuin sen pitää. Helposti väitetään, että vika on näössä tai kuulossa. Ei uskota kuurosokean käytännössä havaitsemiin ongelmiin. Uskotaan mieluummin teknisten laitteiden hetkellisiä mittaustuloksia. Tämän olen itsekin kokenut. Tällaisessa tilanteissa yhdistyksen työntekijöiden on pystyttävä puolustamaan kuurosokean näkemystä. Kuurosokean apuväline on saatava nopeasti käyttökuntoon. On myös luotettava kuurosokean antamaan tietoon. Hänelle on vaadittava hänelle kuuluvia palveluja, apuvälineitä tai niiden korjausta.

Nopea tekninen kehitys muokkaa yhteiskuntaa. Se luo myös vammaisille mahdollisuuden elää yhteiskunnassa parempaa ja itsenäisempää elämää. Tämä kehitys ei kuitenkaan saa johtaa siihen, että vammaisen tulee riippuvaiseksi uudistusten saamisesta. Hänen on päästävä osalliseksi yhteiskunnan yleisestä kehityksestä. Hänen on saatava mahdollisimman nopeasti ne palvelut, jotka hän tarvitsee.

Raimo Korpela
puheenjohtaja

Tervetuloa Kokkolaan

Kevätkokous 24.-25.4.99

Anita Palo

Kokkolan kaupungin perusti **Kuningas Kustaa II Adolf** vuonna 1620. Kokkolassa on nykyään 36 000 asukasta. Se on Keski-Pohjanmaan hallinto-, talous- ja sivistyskeskus. Kokkolassa matkailu on tärkeä elinkeino. Kiitos värikkään historian ja nykypäivän monipuolisten palvelujen, voin ylpeänä esitellä Teille kaupunkia. Kaupungin historiaan tutustuu parhaiten museoissa. Kävelyretkillä voi juoda kahvit tunnelmallisissa perinnetaloissa.

Tarina kertoo, että Kokkola on saanut nimensä kokkolinnuista. Kaupungissa onkin neljä kokkokiveä, joiden päällä lintujen kerrotaan istuneen.

Merkkimiehiä ja museoita

Chydenius-puistossa on **Anders Chydeniuksen** patsas. Sen on veistänyt 1903 **Walter Runeberg**, joka oli kansallisrunoilijamme poika. Chydenius oli kaupungissa kirkkoherrana. Hän eli vuosina 1729-1803. Hän oli taloustieteilijä, joka vaikutti rahaolojen uudistamiseen ja

uskonvapauden säätämiseen. Hänen muotokuvansa on 1000 markan setelissä. Viehättävän Katariinantorin keskellä on veikeä **Hylkeet**-veistos. Sen on suunnitellut **Karl G.Nylund** vuonna 1970. Kokkolan yhteislyseon lukion ja Länsipuiston yläasteen pihalla on kuva-veistäjä **Pekka Jylhän** moderni taideteos **Tie** vuodelta 1994.

Kokkolassa on Suomen vanhin puinen rakennus, joka ei ole koskaan ollut kirkollisessa käytössä. Se rakennettiin vuonna 1696 kouluksi. Rakennuksessa on nykyään **K.H. Renlundin Historiallinen museo**. Siellä voi nähdä, miten kauppiasperhe eli Kokkolassa 1700-luvulla.

Kaarlelan kotiseutumuseo esittelee keskipohjalaista talonpoikaiskulttuuria 1800-luvulta. Alueella on myös vuonna 1736 rakennettu pappila, jossa Anders Chydenius asui. **Taidemuseo** on 1813 rakennetussa **Roosin talossa**. Museossa on arvokas kokoelma vuosisadan vaihteen suomalaista taidetta. **Luontomuseosta** löytyy luonnonhistorial-

liset kokoelmat, kotimaisia lintuja ja nisäkkäitä sekä fossiileja.

Kokkolan majakkasaari **Tankar** on merestä noussut kallioluoto. Se on vuosisatojen ajan toiminut kalastajien ja hylkeenpyytäjien tukikohtana. Siellä on viehättävä kappeli ja kellotapuli, hylkeenpyyntimuseo, vanhoja kalastajien mökkejä. Nykyään Tankarissa on kahvila, vierasmaja, savusauna ja ympäri vuoden toimiva luotsiasema.

Tapahtumia ja lomailua

Kokkolan kauppatorilla järjestetään erilaisia toritapahtumia. Heinäkuussa on iltatori. Myös suuremmat tapahtumat keskittyvät kauppatorille kuten **Wanhan Kallen -juhlaviikot**, samoin **Venetsialaiset** -tapahtuma. Venetsialaiset järjestetään joka vuosi elokuun viimeisenä viikonloppuna. Niiden aikana kaupungissa järjestetään muun muassa soutukisat, tanssit ja maraton. Tänä vuonna on myös venetsialais-sambakarnevaali. Tapahtuman aikana sytytetään kokkoja, jotka valaisevat kaupungin salmen rannan. Kokkolan kuurojen yhdistys järjestää omat Kuurojen venetsialaiset samaan aikaan.

Kokkolan kuurojen yhdistys juhlii toukokuussa 70-vuotisjuhliaan. Yhdistys omistaa kesähuvila Suviko-



Kaupunginsalmi on nimeltään Sunti. Sen keskellä on suihkulähde (kuva: Kokkolan matkailutoimisto)

din Santarannalla. Siellä on kesällä paljon mukavaa toimintaa. Kuurot ympäri Suomen tulevat sinne lomailemaan. Siellä voi käydä uimassa ja saunassa sekä seurustella muiden lomalaisten kanssa.

Paljon muita nähtävyyksiä ja juttuja on Kokkolassa ja sen lähiympäristössä vaikka kuinka paljon. Jos olet kiinnostunut kaupungin historiasta tai tapahtumista, kysy lisää Kokkolan matkailutoimistosta.

Yhdistyksen kevätkokous pidetään Sokos Hotelli Vaakunassa ja Länsipuiston ylästeella. Hotellin osoite on Rantakatu 16. Se on lähellä mm. juna-asemaa. Yläaste on 300 metrin päässä hotellista.

Tervetuloa liki 400-vuotiseen kaupunkiin, Kokkolaan! □

Joustavassa kokouksessa syntyy päätöksiä

Raili Karisaari

Kevätkokouksen lähestyessä on paikallaan kerrata muutamia kokoustekniikkaan liittyviä asioita. Kun osanottajat hallitsevat kokoustekniikan, asiat sujuvat joustavasti ja kaikki tietävät, missä mennään.

Kokouksen avaaminen ja järjestäytyminen

Yhdistyksen kokouksen avaa **yhdistyksen puheenjohtaja** tai varapuheenjohtaja. Hän pitää lyhyen avauspuheen ja toivottaa kokousväen tervetulleeksi. Sen jälkeen valitaan **kokoukselle puheenjohtaja**, sihteeri, kaksi pöytäkirjantarkastajaa ja kolme ääntenlaskijaa.

Kokouksen puheenjohtajaksi voidaan ehdottaa yhdistyksen jäsentä tai täysin ulkopuolista henkilöä, joka on kutsuttu paikalle tätä tehtävää varten. Äänivaltaiset jäsenet päättävät, kuka valitaan. Valittu puheenjohtaja ottaa tehtävän välittömästi vastaan. Kokous jatkuu nyt hänen johdolla.

Kokouksen **sihteeriksi** voi puheenjohtaja ehdottaa esimerkiksi yhdistyksen toimihenkilöä, joka on hallituksen ulkopuolella. Tällainen käytäntö on ollut muun muassa meidän yhdistyksemme vuosikokouksissa.

Yhdistyksen jäsenet ehdottavat ja valitsevat keskuudestaan **kaksi pöytäkirjantarkastajaa**. He seuraavat tarkoin kokouksen kulkua ja tekevät muistiinpanoja. Heidän tehtävänsä on myöhemmin tarkastaa, että sihteerin tekemä pöytäkirja vastaa kokouksen kulkua. Pöytäkirjassa päätösten on oltava juuri sellaisia, kuin mitä kokouksessa päätettiin.

Kokouksen päätösvaltaisuus todetaan. Kokous on päätösvaltainen, jos se on kutsuttu koolle sääntöjen mukaisesti, ja jos paikalla on riittävästi äänivaltaisia jäseniä hallituksen ulkopuolelta. Tässä vaiheessa todetaan myös, keitä on paikalla ja tarkistetaan heidän äänivaltansa.

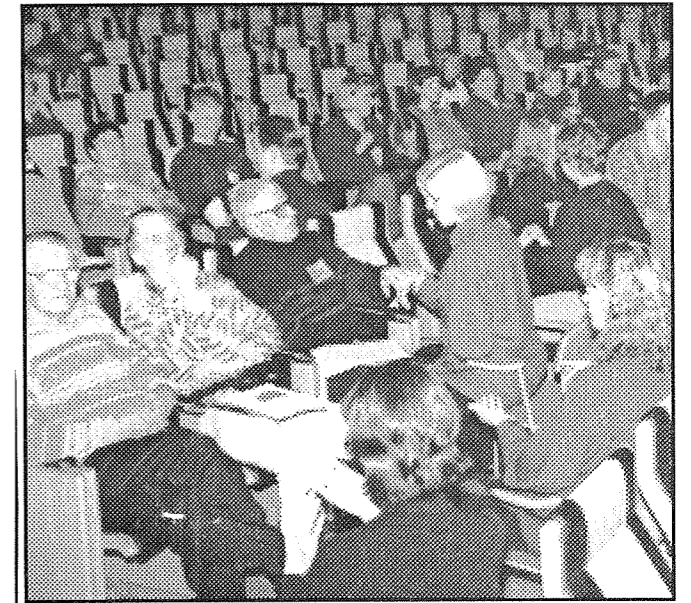
Työjärjestys hyväksytään. Työjärjestys on asiakirja, jonka kokous hyväksyy. Siinä kerrotaan, missä järjestyksessä asiat käsitellään kokouksessa. Kokouksen osanottajat saavat sen jo etukäteen ja siihen on myös syytä tutustua ennen kokousta. Hyväksyttyä työjärjestystä voidaan myöhemmin muuttaa kokouksen päätöksellä. Muutosta voi ehdottaa puheenjohtaja tai kuka tahansa osanottajista.

Ilmoitusasiat ovat sellaisia asioita, joista kokous ei tee päätöksiä. Ne annetaan ainoastaan kokoukselle tiedoksi. Ilmoitusasiat ovat työjärjestyksessä yleensä ennen kuin päätettävät asiat. Ne voivat olla myös päätösasioiden jälkeen.

Päätösasiat ovat niitä asioita, joita varten kokous on kutsuttu koolle. Yhdistyksen sääntömääräisissä kokouksissa (vuosikokouksissa) käsitellään ensin toiminta, sitten talous ja tämän jälkeen henkilökysymykset.

Suomen Kuurosokeat ry:n kevätkokouksessa käsitellään edellisen vuoden tilinpäätös ja toimintakertomus. Syyskokouksessa käsitellään seuraavan vuoden toimintasuunnitelma ja talousarvio sekä valitaan hallituksen jäsenet.

Kohdassa **Muut mahdolliset asiat** käsitellään jäsenistöltä tulleita kir-



Syyskokousosanottajia Kajaanissa syksyllä 1998 (kuva: K.Pyykkö)

jallisia ehdotuksia. Tässä kohdassa voidaan myös ottaa keskusteltavaksi asioita, ehdotuksia, jotka tulevat esille kokouksen aikana. Asioista ei kuitenkaan voi tehdä päätöksiä, elleivät ne ole esityslistalla.

Asian käsittely, puheenvuorot, käsittelyn päättäminen

Kun siirrytään uuteen asiaan, puheenjohtaja avaa ensin asian käsittelyn. Usein hän myös esittelee sen. Hän voi myös antaa **esittelypuheenvuoron** jollekin muulle, esimerkiksi hallituksen jäsenelle tai toimihenkilölle. Esittelypuheenvuoron jälkeen puheenjohtaja avaa keskustelun.

Puheenvuorot pyydetään nostamalla kättä. Puheenjohtaja tai sih-

teeri kirjaa puheenvuorot pyytämistä järjestyksessä. Puheenvuoro aloitetaan vasta sitten, kun puheenjohtaja antaa siihen luvan. Puheenvuoron pitää koskea juuri sitä asiaa, joka on käsittelyvuorossa. Puheenvuorojen ei saa rönsyillä. Se tarkoittaa, että aletaankin puhua jostain, joka ei liity käsiteltävään asiaan.

Puheenvuoroon pitää sisältyä **ky-symys, ehdotus** tai **vastaus** johonkin aikaisempaan puheenvuoroon. Se voi olla myös **kannatuspuheenvuoro**, jolloin puhuja kannattaa ja lyhyesti perustelee jotakin aikaisemmin esitettyä asiaa. Puheenvuorojen on oltava lyhyitä ja selkeitä. Pitkät keskustelut tai perustelut kuuluvat muihin tilaisuuksiin. Välihuutoja eli epäasiallisia puheenvuoroja pitää välttää, vaikka ne joskus saattavat olla piristäviäkin.

Työjärjestyspuheenvuoro pyydetään silloin, kun kokouksen osanottaja haluaa puuttua kokouksen kulkuun, esimerkiksi ehdottaa taukoa. Työjärjestyspuheenvuoron voi myös pyytää, kun haluaa huomauttaa kokouksen menettelytavoista. Työjärjestyspuheenvuorossa ei puututa käsiteltävään asiaan.

Asian käsittelyn päättää puheenjohtaja sen jälkeen, kun kaikki pyydetty puheenvuoro on käytetty. Sen jälkeen asiasta ei enää voida kes-

kustella. Edes kannatuspuheenvuoroja ei voi enää tämän jälkeen käyttää. Puheenjohtaja toteaa ja tarkistaa tehdyt ehdotukset. Hän hyväksyttää tulkintansa kokoukselle. Sen jälkeen puheenjohtaja selostaa jokaisen tehdyn ehdotuksen. Jos ehdotuksia on ainoastaan yksi, puheenjohtaja julistaa sen kokouksen päätökseksi. Nuijan kopautus vahvistaa tehdyn päätöksen. Jos ehdotuksia on useita, päätöksestä pitää äänestää.

Tutustu kokousaineistoon

Niin kevät- kuin syyskokouksenkin kokousaineisto lähetetään osanottajille hyvissä ajoin ennen kokousta. Siihen kannattaa tutustua huolellisesti jo kotona. Mieti etukäteen, mihin asioihin haluaisit lisäselvityksiä ja mitä kysymyksiä haluaisit esittää. Puheenvuoro kannattaa valmistella etukäteen niin, että asia tulee esille selkeästi ja lyhyesti. Kun olet kirjannut puheenvuorosi/kysymyksesi muistiin, sinun on helppo esittää se kokouksessa silloin, kun kyseistä asiaa käsitellään.

Jos järjestät vuosikokousmatkasi niin, että olet paikalla jo muutamaa tuntia ennen kokouksen alkua, sinulle jää aikaa tervehtiä tuttuja ja vaihtaa kuulumisia. Myös lauantai-iltana kokousväki kokoontuu yhteen viettämään yhteistä aikaa. □

Leiritoiminta

Heikki Majava

Kuurosokeiden leirit ovat oiva tapa katkaista arki ja lähteä virkistymään toisten ihmisten pariin. Suomen Kuurosokeat ry järjestää Raha-automaattiyhdistyksen (RAY) tuella vuosittain useita leirejä. Leireillä on usein kuurosokeat leirinvetäjät. He myös suunnittelevat leirien sisällön ja ohjelman. Leireillä on usein tietty, mutta väljä aihe. Mukaan mahtuu myös vapaata aikaa seurusteluun toisten leiriläisten kanssa.

Yleensä leirit on tarkoitettu kaikille kuurosokeille. Joskus leireillä on ollut aihe, joka on rajannut osanottajia. Tänä vuonna tällainen leiri oli Nuorten talvileiri, joka oli tarkoitettu 15-35 vuotiaille kuurosokeille.

Kaikki halukkaat eivät aina pääse mukaan. Tämä johtuu siitä, että leirin osallistujamäärää pitää kustannussyistä rajoittaa. Jos leirille on enemmän halukkaita kuin on paikkoja, niin silloin valinta tehdään RAY:n antamien ohjeiden mukaan. RAY:n ohjeissa sanotaan, että osanottajia valittaessa on huomioitava henkilön varallisuus ja toiminnan tarpeellisuus. Etusija on henkilöillä jotka eivät ole aiemmin osal-

listuneet leireille ja joille se on tarpeellinen. Leireille kannattaa kuitenkin aina ilmoittautua, jos osallistuminen kiinnostaa.

Leirit ovat varsin edullisia. Osallistuja maksaa leirimaksun, joka on viiden päivän leiriltä 500 markkaa ja kolmen päivän leiriltä 300 markkaa. Leirimaksu sisältää täysihoidon ja ohjelman. Lisäksi korvataan osallistujien matkakulut leiripaikalle.

Leireistä ilmoitetaan vuosittain Toimintakalenterissa. Lisäksi jokaisesta leiristä ilmoitetaan Kuurosokeiden Uutislehdessä ja tekstitelevisiolla sivulla 554 hyvissä ajoin ennen viimeistä ilmoittautumispäivää.

Tänä vuonna on vielä mahdollista ilmoittautua kolmelle leirille. Näitä ovat kesäkuussa pidettävä Elämysleiri, Teatterileiri elokuussa ja syksyllä pidettävä Hengellinen leiri.

Elämysleiri pidetään 14.-18.6. Orlammen leirikeskuksessa Valkealassa. Nimensä mukaisesti leirin ohjelmassa on monenlaisia elämyksiä erilaisten retkien, itämaisen tanssin ja kaleeriveneiden parissa.

Elämysleiri vastaa jo perinteistä ja suosittua lomaleiriä. Leirin vetäjinä ovat Heli Huotarinen ja Tuula Hartikainen.

Teatterileiri on 23.-27.8. Tampereella, Varalan urheiluopistolla. Leirille voivat osallistua kaikki teatterista kiinnostuneet. Leirillä tutustutaan teatterin tekemiseen ja tehdään teatteriharjoituksia. Leirin vetäjinä ovat Martti Avila ja Pekka Juusola.

Hengellinen leiri järjestetään syksyllä Kangasalalla, Leirikeskus Ilkossa. Leiri järjestetään yhdessä Kirkon Diakoniakeskuksen kanssa. Leirin vetäjinä ovat kuurojen papit Hannu Honkkila ja Bernt Kaustell. Myös tälle leirille ovat kaikki kuurosokeat tervetulleita.

Myös Sinulla on mahdollisuus vaikuttaa leiritoiminnan järjestelyihin ja leirien aiheisiin. Joka kevät kerätään kuurosokeilta ehdotuksia leiri- ja kurssitoiminnasta seuraavaksi vuodeksi. Ehdotuksia ja mielipiteitä voi lähettää kirjallisesti Suomen Kuurosokeat ry:n keskustuomistoon Sanna Niinikoskelle tai NKL:n sähköpostissa Seppo Jurvaselle. Mielipiteesi ovat vaikuttamassa, kun ensi vuoden leirejä suunnitellaan.

Lähde sinäkin mukaan leirille virkistytymään ja saamaan uusia virikkeitä. □

Leirinvetäjänä oppii paljon uusia asioita

Pekka Juusola on ollut jo muutamalla Suomen Kuurosokeat ry:n leirillä leirinvetäjänä. Hän on vetänyt Miestenleirin vuonna 97 Seitaranassa ja Lomaleirin Onnelassa vuonna 98. Kysyimme häneltä, mitä leirinvetäminen antaa ja mitä aloittelevan leirinvetäjän kannattaa ottaa huomioon.

Kerro hiukan itsestäsi.

"Asun Oulussa, Tuiran kaupunginosassa. Olen 56 vuotias. Asun omassa yksiössäni, kerrostalossa. Kaikki talossa luultavasti tuntevat minut, sillä käytänhän paljon valkoista keppiä kotini ympäristössä. Itse en tunne läheskään kaikkea taloni asukkaista. Mutta se on mukavaa, että aika moni pysäyttää minut, esittelee itsensä ja haluavat jutella." "Kuuloni vajaus on noin 75 desibeliä. Retinitis tyypistä putkinäköä on nyt jäljellä noin 2 astetta."

Miten aikoinaan kiinnostuit leirien vetämisestä?

"Kiinnostuin leirien vetämisestä muutama vuosi sitten, jolloin olin Suomen Kuurosokeat ry:n hallituk-

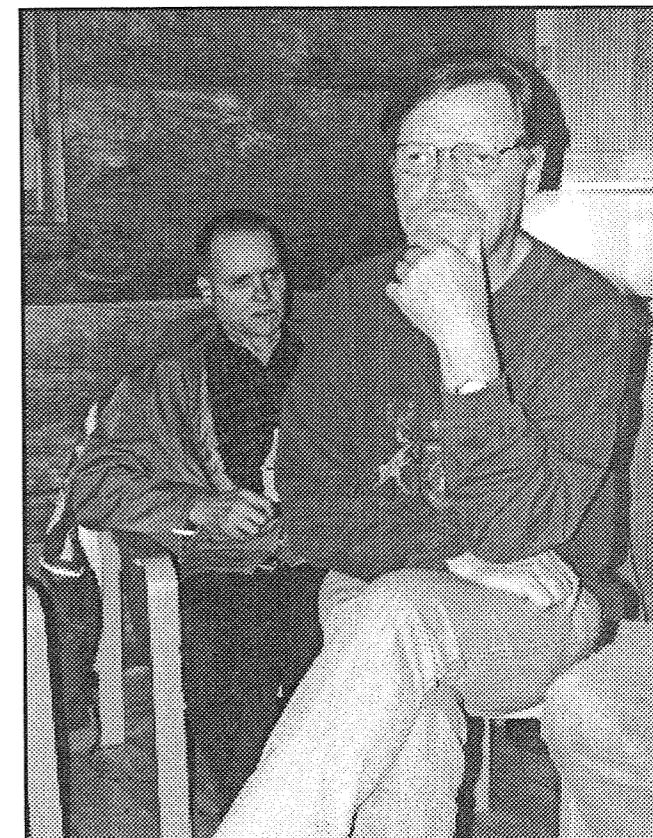
sessä. Silloin hallituksessa tehtiin päätös, että kokeillaanpa josko itse kuurosokeat voisivat vetää näitä leirejä. Samalla aluesihteerit voisivat keskittyä enemmän töihin, jotka kuuluvat heidän toimenkuvaansa."

Mitä leirin vetäminen antaa Sinulle?

"Leirin vetäminen tuo mukanaan niin monenlaisia kokemuksia. Leirin vetäminen on monessa mielessä melkein samanlaista kuin kerhonkin vetäminen. Kysymys on haasteesta: osaanko tehdä asioita oikein ja osaanko valmistella asiat niin, että ne sitten toimivat varsinaisen leirin aikana."

"Leirin vetäjien työ tehdään suurelta osalta ennen leiriä. Leirin valmistelut vaativat paljon puhelinsoittoja ja kirjallisten tarjousten pyytämistä eri palveluiden antajilta."

"Mielestäni mikään leiri ei ole täydellinen. Aina oppii, mitä voi joskus myöhemmin tehdä toisin ja paremmin. Toki se harmittaa minua, jos jokin asia on unohtunut tai mennyt väärin. Silloin sitä helposti 'ruoskii itseään piikkipensaan oksalla, nukkuu fakiirin piikkimatolla ja pitää orjantappurakruunua päässään'. Vilpittömälle arvostelulle pitää aina antaa arvonsa. On kuitenkin muistettava, että niin leireillä kuin myös kerhoissa on monenlaisia ihmisiä. Se mikä toisen mielestä on hyvää, niin siitä eivät taas jotkut toiset pidä lainkaan."



Pekka Juusola oli leirinvetäjänä myös Miestenleirillä vuonna 1997 (kuva: Heikki Majava)

Olisiko Sinulla ohjeita aloittelevalle leirinvetäjälle

"Ohjelmasta ei pidä tehdä liian tiukkaa. Pitää jättää väljyyttä, jotta leiriläiset voivat keskustella toistensa kanssa ja hoidella muutoinkin omia asioitaan. Leirillä voi sattua myös kaikenlaista. Jos on ulko-ohjelmaa ja ulkona sataa, niin silloin pitää olla vaihtoehtoinen varaohjelma. Jos varaohjelmakin pettää niin silloin pitää olla vielä hätäohjelma. Jos hätäohjelma pettää niin vasta sitten saa luovuttaa."

Pekka toivottaa kaikille asiallisia, iloisia ja mukavia leirejä! □

Tietokone ja sen oheislaitteet auttavat hoitamaan asioita itsenäisesti

Unto Honkanen

Kuulonäkövammaiset hoitavat päivittäisiä asioita, saavat ja hankkivat tietoa tietokoneen avulla kukin yksilöllisten ominaisuuksiensa ja koheidensa mukaan.

Tietokone ja sen oheislaitteet auttavat kuulonäkövammaista kirjoittamaan, lukemaan, laskemaan ja jopa soittamaan musiikkia. Näkövammaisten Keskusliiton sähköpostin kautta luetaan elektronisia sanomalehtiä sekä kirjoja. Internet avaa lähes rajattomat mahdollisuudet. Sen kautta voidaan kotona hoitaa pankkiasiat, yhteydet viranomaisiin, tehdä ruoka- ja tavaraostokset ja ne toimitetaan suoraan kotiin. Sähköpostia voi lähettää tuttavien kesken tai viranomaisille. Sähköpostissa voidaan myös vaikuttaa yhteisiin asioihin.

Kuuroille tietokone on myös tekstipuhelimen tekstipuhelinohjelman ja modeemin avulla. Kuvapuhelimella viittomakieliset voivat keskustella keskenään joko internetin tai suoran puhelinyhteyden kautta.

Tietokoneen apulaitteet ja apuohjelmat

Jokaisen kuulonäkövammaisen tarpeet ovat yksilölliset myös tietokoneen käytössä. Erilaisten lisälaitteiden ja apuohjelmien avulla tietokonetta pystyy käyttämään täysipainoisesti. Niitä ovat:

- * äänikortti ruudunluku- ja mikro puheohjelmiseen
- * kaiuttimet tai induktiosilmukka kuulolaitetta käyttäville
- * pistenäyttö
- * pistekirjoitustulostin
- * näytönsuurennusohjelma ja/tai iso kuvaruutu
- * skanneri ja tekstintunnistusohjelma
- * tekstipuhelinohjelma
- * tekstinkäsittelyohjelmat
- * modeemi
- * CD-ROM-levykeasema
- * kuvapuhelin

Tietokonelaitteiston hankinta

Ennen tietokoneen hankintaa on tärkeää selvittää tietokoneen ja sen

Kuvassa on tietokoneen näyttö, jossa on suurennusohjelma päällä. Kirjaimet ovat hyvin suuria. Lisäksi kuvassa on tavallinen tietokoneen näppäimistö. Sen alla näkyy pistenäyttö, jolla juuri luetaan tekstiä tietokoneesta. Tietokoneen vieressä näkyy kaiutin puhesyntetisaattoria varten ja hiiri, jolla pystytään valitsemaan näytöltä eri ohjelmia yms. Takana vasemmalla näkyy tietokoneen kovalevy, jolle kaikki tiedostot ja ohjelmat on tallennettu. (Kuva: Raili Karisaari)



oheislaitteiden ja apuvälineiden tarve sekä niiden yhteensopivuus. Sen voi tehdä esimerkiksi Suomen Kuurosokeat ry:n mikrotukihenkilöiden avulla. Näin varmistetaan se, ettei laitteita tarvitse vaihtaa tai korjailla myöhemmin. On tärkeää tarkistaa, että modeemi sopii yhteen tekstipuhelimen kanssa ja näytönohjain toimii suurennusohjelman kanssa.

Tietokoneen tarvekartoituksen yhteydessä voidaan selvittää, kuinka paljon ja millaista tietokoneen käytön opetusta tarvitaan. Samalla mietitään, mistä laitteisto voidaan hankkia. Myös aluesihteerit autta-

vat hakemusten teossa. Opiskelijat ja työssäkäyvät voivat hakea laitteistoa Kansaneläkelaitokselta. Eläkeläiset anovat sitä useimmiten keskussairaaloiden kuntoutusohjauksen tai kuntien sosiaalitoimen kautta. Jos näistä ensisijaisista hakemuksista on tullut kielteinen päätös, voidaan laitteistoa anoa myös Näkövammaisten Keskusliiton kautta vuokralle. Hakemuslomakkeita saa NKL:sta ja siihen on liitettävä kopio kielteisestä päätöksestä ja lääkärintodistus näkövammaisuudesta. Vuosivuokra laitteistosta ja ohjelmista on tällä hetkellä 500 markkaa.

Myös ohjelmat ja apuvälineet on aina ensin haettava Kelasta tai sosiaalitoimen kautta. Jos tietokoneen maksaa itse, voi apuvälineitä anoa jostain edellämämainituista paikoista.

Tietokone ja oheislaitteet ovat yhdessä apuväline

Usein käy niin, että he, jotka eniten tarvitsevat laitteita, eivät niitä saa. Vammojen yhteisvaikutuksen takia tietokone sekä siihen kuuluvat apuvälineet ja -ohjelmat ovat monille kuulonäkövammaisille ainut tiedonsaannin ja päivittäisten yhteyksien hoito mahdollisuus.

Kuurosokeille tietokoneen modeemi ja tekstipuhelinohjelma on ainut tapa käyttää puhelinta. Tietokone ja skanneri voivat olla lukutelevisiota tehokkaampi apuväline. CD-ROM-aseman avulla puhelinluettelo ja monia kirjoja voi käyttää näkevien tapaan. Sitä vain ei päättäjä, joka on tottunut saamaan luettelon puhelinlaitokselta, ajattele apuvälineenä.

Tietokonetta ei pidetä apuvälineenä, koska muutkin ihmiset joutuvat ostamaan sen itse. Huomioimatta jää, että pienellä eläkkeellä sitä ei ole varaa ostaa. Monille kuulonäkövammaiselle tietokone avasi keihon itsenäiseen asioiden hoitamiseen. Näin säästyisi yhteiskunnan varoja. □

Uusia kasvoja: mikrotukihenkilö

Jan Tuominen on Suomen Kuurosokeat ry:n uusi mikrotukihenkilö Tampereella. Hän ei ole opiskellut tietotekniikkaa vaan hän on valmistunut Huittisten ammattikorkeakoulusta tradenomiksi. Hän on kiinnostunut tietotekniikasta omaehtoisesti ja työskennellyt alalla. Hän haki mikrotukihenkilön paikkaa, koska häntä kiinnostaa kuurosokeiden kommunikaatio ja elämä yleensä.

Jan on 26-vuotias. Hän on naimisissa. Janin mielestä hänen tyttärensä Roosa on maailman suloisin tyttövaiva, joka sanoo "öh" ja nukkuu hyvin. Janilla on lyhyt tumma tumma tukka. Hän on noin 180 senttiä pitkä. Hänellä on toisessa korvassa korvakoru.

Jan Tuominen (kuva: R.Karisaari)



Perintöoikeus, testamentin laatiminen, uskottu mies

Anne Kiiski

Suomen laissa on säädetty siitä, kenelle omaisuus henkilön kuoleman jälkeen siirtyy. **Perimisjärjestyksestä** on säädetty **perintökaareissa**.

Henkilön ensisijaisia perillisiä ovat lapset ja näiden jälkeläiset. Heitä kutsutaan **rintaperillisiksi**. Jos rintaperillisiä ei ole, elossa oleva avio puoliso eli **leski** perii puolisonsa. Lesken kuoleman jälkeen omaisuus jaetaan joko lesken perillisille tai ensiksi kuolleen puolison perillisille, näille yhteisesti tai valtiolle.

Jollei henkilöllä ole rintaperillisiä eikä leskeä, hänet perivät hänen äitinsä ja isänsä. Jos jompi kumpi vanhemmista on kuollut, hänen osuutensa perinnöstä jakavat veljet ja sisaret tai näiden perilliset. Jollei henkilöllä ole näitäkään, perinnön eli jäämistön perivät hänen isovanhempansa. Kuolleen isovanhemman osuus jaetaan hänen lapsilleen eli sedille, tädeille ja enoille. Serkut eivät peri.

Jollei henkilöllä ole perintöön oikeutettuja sukulaisia eikä hän ole teh-

nyt **testamenttia**, hänet perii Suomen valtio.

Testamentin laatiminen

Jos haluaa **poiketa** perimisjärjestyksestä on laadittava **testamentti**. Testamentilla voidaan turvata esimerkiksi avopuolison tai muun läheisen henkilön asema, jos kuolee.

Testamentti on laadittava laissa säädettyssä muodossa. Se on tehtävä kirjallisesti. Kun testamentin tekijä on allekirjoittanut testamentin, **kahden todistajan** on todistettava se nimikirjoituksellaan. Todistajien on tiedettävä, että asiakirja on testamentti ja että sen tekijä on omakätisesti allekirjoittanut sen. Todistajille ei tarvitse näyttää tai kertoa, mitä testamentissa määrätään. Todistajana ei voi olla testamentin laatijan lähisukulaiset tai henkilöt, jotka saavat testamentilla jotain.

Testamentin tekijä voi milloin tahansa peruuttaa tai muuttaa testamenttia. Uusi testamentti on myös aina laadittava laissa säädettyssä muo-

dossa. Muuten se ei kumoa aikaisempaa testamenttia. Laissa on erityismääräyksiä ns. hätätilatestamenttien osalta.

Testamenttia tulkitaan vainajan tahdon mukaisesti. Jos testamentin sisältö on epäselvä tai sitä ei ole tehty niin kuin laissa määrätään, siitä voi aiheutua riitaa ja väärinkäsityksiä perinnön saajien kesken.

Asiantuntijan apua kannattaa käyttää, kun tekee testamentin. Asiantuntija voi kertoa, ketkä ovat testamentin laatijan lain määräämät perilliset. Esimerkiksi rintaperillisillä on aina oikeus **lakiosaan**. Eloon jääneellä puolisoilla on oikeus pitää hallinnassaan tavanmukainen koti-irtaimisto ja kodiksi sopiva asunto. Asiantuntija voi neuvoa verotukseen liittyvissä kysymyksissä ja auttaa oikeissa sanamuodoissa. Asiantuntija voi auttaa myös, jos haluaa testamentata omaisuutta tiettyyn tarkoitukseen. Hän voi auttaa esimerkiksi oikean kohteen etsimisessä. Esimerkiksi paikallisista oikeusaputoimistoista voi saada asiantuntija-apua testamentin laatimiseen.

Kun testamentti tehdään, on tärkeä erottaa toisistaan hallinta- ja omistusoikeus. Hallintaoikeus tarkoittaa sitä, että henkilöllä on oikeus käyttää esimerkiksi asuntoa, mutta hän ei omista sitä. Testamentissa voi myös määrätä yksittäisiä esineitä

tietyille henkilöille. Muistoesineillä voi olla suuri merkitys saajalleen.

Uskottu mies ja holhooja

Jos henkilö ei pysty sairauden tai muun syyn takia itse huolehtimaan omaisuudestaan, hänelle voidaan määrätä **holhooja** tai **uskottu mies** oikeudessa. Holhottavaksi julistettu ei voi määrätä itse omaisuudestaan. Hän ei ole oikeustoimikelpoinen. Ketään ei voida julistaa holhottavaksi, jos uskottu mies riittää. Uskotun miehen määrääminen ei rajoita henkilön oikeustoimikelpoisuutta. Se tarkoittaa sitä, että henkilö voi määrätä myös itse taloudellisista asioistaan. Uskottu mies valvoo, että hänen päämiehensä ei tee oman etunsa vastaisia ratkaisuja. Uskottu mies voidaan määrätä esim. hoitamaan päämiehen omaisuutta.

Uskotun miehen ja holhoojan on toimittava yhteistyössä päämiehen kanssa. Päämiestä on kuunneltava, kun häntä koskevia päätöksiä tehdään. Yhteistyö ei aina ole esimerkiksi sairauden vuoksi mahdollista. Päämiehen omaisuutta on hoidettava niin, että sen tuotto hyödyttää päämiestä. Päämiehellä on oltava käytössään riittävä omaisuus. Holhoojan ja uskotun miehen toimintaa valvovat holhouslautakunta ja käräjäoikeus. Holhouslainsäädäntöä ollaan tällä hetkellä uudistamassa. □

Iso-Britanniassa testamenttivirkailija neuvoa testamentin tekijöitä

Seija Troyano

Sense on englantilainen kuurosokeiden järjestö. Sense-sana tarkoittaa suomeksi aisti, tunto tai järki. Järjestössä on vuonna 1998 aloittanut työnsä **testamenttivirkailija**. Sen jälkeen entistä useammat ihmiset ovat luvanneet testamentata omaisuuttaan Sense-järjestölle.

Iso-Britanniassa testamenttivarat on tärkeä tulonlähde järjestöille. Ylipäätään vapaaehtoiset lahjoitukset ovat tärkeitä järjestöille. Heillä ei ole RAY:n kaltaista rahoituskanavaa.

Testamenttivarat auttavat järjestöjä suunnittelemaan tulevaisuutta. Sense-järjestössä on myös työryhmä, joka suunnittelee varojen käyttöä. Kun tiedetään, että varoja on tulevaisuudessa tulossa, voidaan etukäteen suunnitella, mihin varoja ohjataan ja mitä niillä voidaan tehdä.

Iso-Britanniassa on kuurosokeille tehty jo paljon palveluasuntoja. Nyt tarvitaan palveluasuntoja myöhemmällä iällä kuurosokeutuneille ja kuulonäkövammaisille vanhuksille.

On myös paljon ihmisiä, jotka eivät halua asua palveluasunnossa. He tarvitsevat muuta tukea kotona, työpaikalla ja itsenäisessä selviytymisessä. Näin he voivat jatkaa elämänsä entiseen malliin. Testamenttilahjoitusten avulla heitä voidaan tukea.

Sensen testamenttivirkailija on myös itse tehnyt testamentin järjestölleen. Hän haluaa kuolemansakin jälkeen vaikuttaa kuurosokeiden tulevaisuuteen maassaan. Hänestä ei ole lainkaan outoa tehdä testamentti. Se on tapa suunnitella asioita. Useimmilla ihmisillä on perhe, lapsia tai ystäviä, joita he haluavat muistaa. On myös olemassa ihmisiä, jotka tarvitsevat rahastoja, jotta he voisivat toteuttaa elämässään erilaisia asioita. Tähän joukkoon kuuluvat myös kuurosokeat.

Englannissa testamenttivirkailija suosittelee muitakin tekemään testamentin. Hänen tehtävänsä on neuvoa ihmisiä testamentin teossa ja ohjata oikeiden ihmisten luokse. □

Mukavat yllätysjuhlat

Hilja Rantatalo

Nuorilla oli talvileiri Rovaniemellä. Sain kutsun heidän illanviettoonsa. Anita ja Soile yllättivät minut kota-juhalla. Juhlat pidettiin husky-farmilla. Siellä oli kilttejä koiria, jotka eivät viihdy sisällä vaan ulkona. Minulla oli mukana sisäkengät. En tarvinnutkaan niitä. Kodassa oli paljon kynttilöitä ja nuotio. Nuotion ympärillä oli pöytä ja penkit, joissa oli porontalja päällä. Saimme lapinkasteen. Saimme maistaa poron maitoa ja söimme perunamuusia poronkärityksen kera.

Kerroin leiriläisille, kuinka Lapissa elettiin ennen. Vettä vintattiin kaimasta, silloin ei ollut vesihanaa. Pyykit pestiin pirtissä tai saunassa ja kesäisin ulkona. Ei ollut pyykkikonetta. Kaupassa käytiin hevosella tai porolla. Autoja oli vähän. Puusuksilla hiihdettiin. Ne luistivat huonosti. Kengissä käytettiin heiniä.

Muistan yhden jutun, kun joku ajoi porolla. Hän pysähtyi minun kohdallani ja pyysi hyppäämään kyytiin. Menin ja yritin pitää kiinni, mutta putosin 3-4 kertaa reestä. En pysynyt perässä. Oli pakko kävellä kotiin. Kuttasessa käytetään varmaan vieläkin poroja ja hevosia kauppamatkoilla. Minä en paljon tiedä Lapin tarinoita. En tiedä sodasta mitään. Muistan vain, että vanhemmillani oli paljon eläimiä kotona.

Nyt on helpompaa, kun on sähköt, vesihanat, pyykkikoneet, tiskikoneet, autot, linja-autot, taksit, lentokoneet. Mutta puuttuu täältä rautatie! Nyt on muoviset sukset, jotka luistavat hyvin. On suksivoiteet, sauvat, luistimet, kelkat, lumikelkat ja potkurit.

Kiitos teille leiriläisille, että yllätitte minun mukavan illan merkeissä! Minä todella petyin, kun luulin, että juhlakengät mukaan hotelliin .. Sehän olikin iso kota, jollaista en ole aiemmin nähnyt. Kodassa nuotion ympärillä oli mukava pyöreä pöytä ja kynttilöitä. Ympärillä ei ollut kovin kylmäkään. Vessa kodasta puuttui, mutta onneksi sekin löytyi läheltä. Muistakaahan pakottaa meitä vessaan, jos tulisi samanlainen tilanne. Kiitos yösiijasta, hyvästä ruuasta. Marjanpäivä viikonloppu meni oikein hyvin. Enontekiöllä kävelin markkinoilla. Kevätterveisiä! □

Tunturikerhon terveiset ulkomailla!

Hilja Rantatalo

Me tunturikerholaiset lähdimme Enontekiön taksilla Kuttaseen, Ruotsin puolelle. Siellä asuu 1000 asukasta. Kuttasessa on hyvin hoidettuja hevosia, poroja ja yksi koira. Ajelimme reellä. Tellervo ajoi hyvin hevosta. Hän kertoi, että tytöt tykkää hevosista, ei pojat. Syksyllä voi kokeilla ratsastusta, kärryillä ajamista ja muuta. Jos niitä haluaa kokeilla, pitää hevoset varata ajoissa.

Söimme Essolla porsaan kyljyksiä ja perunasalaattia. Kahvit nautittiin ulkomaanmatkan jälkeen. Marja keksi lähettää terveisiä ulkomailta. Kaikki nämä terveiset tulevat Suomeen Marjalta, Karilta Timolta ja minulta, Hiljalta. Valokuvassa Jorma nostaa kättä ja tervehtii teitä ja muut nauravat aika makeasti. □



Viisi kysymystä

1. Kuka voitti viime vuonna 1998 kirjallisuuden Finlandia-palkinnon?
2. Mitä tarkoittaa sana byrokratia?
3. Missä maassa on Sanghai?
4. Mikä on skanneri?
5. Koska Suomen jääkiekkjoukkue voitti maailmanmestaruuden?

VASTAUKSET:

1. Finlandia-palkinnon voitti Pentti Holappa kirjallaan Ystävän muotokuva.
2. Sana byrokratia tarkoittaa virkavalta; virkavaltaisuus; virkakoneisto, jossa on tiukka arvojärjestys. Byrokratiaa pidetään hitaana.
3. Sanghai on Kiinassa.
4. Skanneri on tietokoneen lisälaitte. Sen avulla paperilla olevia tekstejä ja kuvia voidaan siirtää (kopioida) tietokoneen muistiin. Skannaamisen jälkeen esimerkiksi tekstin voi lukea tietokoneelta.
5. Suomi voitti maailmanmestaruuden jääkiekossa Vuonna 1995, 7. toukokuuta. Ottelu käytiin Ruotsin maajoukkuetta vastaan. □